

Spørsmål til Kommunedirektøren som gjelder budsjett og økonomiplanen 2020.

- 1) Vi ønsker en oversiktlig tabell over hva SIO betyr for oss både med tanke på investeringer og drift, for å kunne planlegge resterende del av SIO-perioden.

Svar: Kommunestyret har allerede vedtatt bruk av MNOK 260, hvorav MNOK 160 til Helsehuset og MNOK 100 til Fosslia omsorgssenter. Imidlertid er det pr 31.12.2019 kun regnskapsført (fondsavsatt) 125 MNOK. Det forutsettes således ytterligere 135 MNOK som finansiering av disse to prosjektene. Foreløpig anslag og oversikt over avsetning fra SIO viser at all avsetning som SIO-forsøket forventes å generere ut prosjektperioden vil være låst opp i de to store investeringsprosjektene.

	Avsetning fond SIO
2016	- 852 465
2017	- 54 022 656
2018	- 39 454 181
2019	- 31 053 153
2020	- 40 000 000
2021	- 40 000 000
2022	- 40 000 000
2023	- 7 800 000
2024	- 5 200 000
SUM	- 258 382 455

Hva dette har betydd for drift er noe sammensatt. Driftsrammene for etat omsorg har vært budsjettet på nivå med perioden før SIO, slik at vi ikke venner oss til et langt høyere driftsnivå enn vi kan håndtere etter at SIO-forsøket avsluttes i 2022.

Til tross for at effektive tjenester gir mulighet til å sette av midler i SIO-perioden har vi gjennom de løpende økonomirapporteringene presentert et "skyggeregnskap" som viser hvordan resultatet for kommunen hadde sett ut dersom prosjektet ble avsluttet på dagen. Dersom vi hadde valgt å bruke SIO-overskuddet inn i ordinær drift ville skyggeregnskapet blitt tilsvarende forverret.

- 2) Når og hvordan vil kommunestyret få en status og gjennomgang av «Vi i 2030» prosjektet?

Svar: Det planlegges en gjennomgang i kommunestyremøte 26.november

- 3) Midler prioriteres til lovpålagte oppgaver, ikke lovpålagte oppgaver og årsverk både innenfor og utenfor kjernevirksomheten vurderes. Vi ønsker en oversikt over hvilke oppgaver og årsverk som ikke er lovpålagte med som ligger inne i forslaget til økonomiplan og budsjett?

Etter kommuneloven og en rekke særlover skal Stjørdal kommune sørge for nødvendige

tjenester til innbyggerne. Lovgivningen formulerer overordnede krav, men regulerer ikke i detalj hvordan kommunen skal løse oppgavene. Innenfor rammen av lovverket har kommunen stor frihet til å velge selv hvordan den enkelte tjeneste skal organiseres. Dette kan i noen tilfeller gjøre grensdragningen mellom lovpålagte, og ikke lovpålagte tjenester vanskelig, og til dels preget av skjønn.

Et eksempel er opplæringsloven § 2-1, som gir barn i grunnskolealder rett og plikt til grunnskoleopplæring. Opplæringsloven og læreplanverket angir hvilken kvalitet og standard tilbudet skal ha, men den enkelte skole kan i stor grad selv bestemme utformingen. Nivået på tjenestene kan også variere, men lovgivningen stiller krav om at tjenestene skal være faglig forsvarlige.

Et annet eksempel er helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, som pålegger Stjørdal kommune å tilby institusjonsplasser, med tilhørende rehabiliteringstilbud. Her fastsetter loven verken antall eller tjenestenivå, noe som innebærer at kommunen kan bestemme nivået på tilbudet selv. Eksempelvis er kommunen pålagt å ha et rehabiliteringstilbud, men tilbudet trenger ikke ligge i varmere strøk utenfor landets grenser. Kravet er at kommunens sykehjem skal gi helhetlig pleie, medisinsk behandling og rehabilitering i henhold til et forsvarlig etisk og faglig nivå, og i tråd med brukerens behov.

Hva som er lovpålagte eller ikke er således vanskelig å avlede ut fra loven. Imidlertid er det sagt noe om dette i «NOU 1995: 17 Om organisering av kommunal og fylkeskommunal virksomhet». Utdrag: 7.2.3 Andre, ikke-lovpålagte oppgaver

Som omtalt over, har den kommunale autonomi tradisjonelt vært negativt avgrenset, slik at kommunene i utgangspunktet står fritt til å påta seg enhver oppgave kommunen finner hensiktsmessig. Rettslig sett er det følgelig ikke noe til hinder for at en kommune kan engasjere seg i alminnelig næringsvirksomhet. Heller ikke er det noe i veien for at en kommune som har økonomi til det, kan tilby sine innbyggere andre tjenester enn det kommunen er pålagt ved lov.

Kommunens frihet til faktisk å ta på seg slike oppgaver vil bestemmes av kommunens økonomi, ved siden av politiske vurderinger. Formålet med å frivillig ta på seg slike oppgaver, vil ofte være å høyne velferdsnivået i kommunen, sikre arbeidsplasser, eller å disponere økonomiske midler på en måte som gir best mulig avkastning for fremtidige oppgaver. At innbyggernes behov vil forandre seg over tid, kan også påvirke slike beslutninger. Som eksempel kan nevnes de kommunale bad, som for en tid tilbake ble ansett som en nødvendighet av hensyn til kommunens innbyggere, da det slett ikke var vanlig for enhver å ha eget bad.

Som omtalt står den enkelte kommune i utgangspunktet fritt til å påta seg den oppgave det måtte være politisk vilje i kommunens styrende organer til å påta seg. En grense for denne friheten følger imidlertid av at kommunen gjennom lov er pålagt å sørge for et minstemål av visse tjenester. Kommunens adgang til frivillig å ta på seg andre oppgaver, vil følgelig avhenge av at kommunen har økonomisk mulighet til dette når de lovpålagte oppgaver er utført. En ytre grense for kommunens disposisjonsfrihet må det også ligge i kravet til en forsvarlig forvaltning av fellesskapets ressurser. Hvilke oppgaver som anses å være til fellesskapets beste eller ikke, vil imidlertid variere etter det rådende politiske syn i kommunen. Rettslig sett kan det følgelig vanskelig trekkes noen sikker ytre grense for kommunenes frihet til å påta seg oppgaver, i allefall så lenge kommunen oppfyller alminnelige forventninger til den sosiale velferd for innbyggerne, i form av tilfredsstillende infrastruktur, helsetjeneste osv.

Når det gjelder eksempelet i NOU 1995: 17 knyttet til folkebad, så har vi overfor skattemyndighetene lagt til grunn at 65 % er lovpålagt kommunal oppgave og 35 % ikke-lovpålagt. Å bruke dette for så å fordele årsverk på svømmehallen mellom ikke-lovpålagt og lovpålagt kunne ha vært gjort, men å gjøre dette for alle deler tjenesteproduksjonen til Stjørdal kommune vil bli en for stor oppgave å svare ut i denne omgang.

Spørsmål som retter seg til poster i budsjettet:

- 1) Hvor mange elever får undervisning i Newtonrommet årlig? Hvor mange timer er det snakk om og hvordan foregår undervisningen?

Svar: Dette skoleåret skal alle på 6.trinn og 10 trinn samt voksenopplæringen vært innom Newtonrommet. 10 trinn er innom to dager for å gjennomføre opplegget. Det vil si 630 elever. I tillegg vil elever som ikke fikk komme pga. Covid-19 inviteres på et opplegg når alle som skal innom har vært der. Koordinator regner med at tilbudet vil brukes av 750 elever dette skoleåret. Det vil si at lærer har elever i aktiv undervisning på Newtonrommet tilsvarende ca 246 timer inneværende skoleår.

Undervisningen foregår etter moduler som er utarbeidet av Newton-nettverket og godkjent av skolelaboratoriet. Alle modulene som kjøres nå er også forankret i den nye læreplanen med fokus på realfag og teknologi. De tre hovedelementene vil være teori som knyttes opp mot praksis og refleksjon/oppsummering etter hver praktiske oppgave. F.eks.: 10 trinn vil i løpet av sine to dager, og 10 timer på rommet, ha 9 ulike forsøk/praktiske aktiviteter som knyttes opp mot teori med tema «energi» som hovedfokus. Denne modulen endres til neste år siden neste års 10. trinn skal bruke den nye læreplanen (noe ikke årets 10. trinn gjør). 6.trinn skal gjennomføre et opplegg som heter robot og omkrets der de skal programmere roboter og beregne matematisk ulike oppgaver de får.

- 2) Hva ligger i utskifting av bilpark på kr 2 millioner på teknisk?

Svar: Denne posten i investeringsbudsjettet gjelder ikke bare teknisk. Det er en samlepost for tjenestebiler og overgang til el-biler av klimahensyn. Tidligere inngåtte leasingavtaler opphører og biler kjøpes i stedet. Dette vil gi besparelser i driftsbudsjettet og anses derfor som selvfinansierende investering.

- 3) Hva ligger i begrepet tilpasset driftsform ved bosentrene i kommunen?

Svar: Dette kan variere fra bosenter til bosenter. Utvikling i pasientenes funksjon som bor på bosenter i dag er endret sammenlignet med for ca. 20-30 år siden, da bosentra ble bygd. Samtidig som åpning av helsehus og nye Fosslia vil være med å endre behov og struktur ytterligere. Demente vil få et bedret tilpasset tilbud, og vil være den riktige plassen for mange av de brukerne som i dag bor på bosenter. Hvilket igjen vil føre til endret behov på bosentra. Vi ser to trekk:

1. Demente får en riktig plass å være på - frigir plasser fra bosentra
2. Mange er så fysisk hjelpetrequende at omsorgsbehovet er mer etter definisjonen sykehjem/institusjon enn bosenter.

Vi tror det vil bli behov for å endre noen bosenter til sykehjemsdrift, et egner seg trolig best som omsorg+, og et kan bli egnet til å leie ut/selge noen plasser.

- 4) Hva er statusen på prosjektet hverdagsmestringsteam? Er dette innbakt i budsjettframlegget?

Svar: Hverdagsmestringsteamet er ikke lengre et prosjekt, men er innarbeidet i driftsbudsjettet. Det er derfor innbakt i budsjettframlegget, ja.

- 5) Hva er de detaljerte kalkylene som er lagt til grunn for at man på posten barnehage – demografi foreslår en økning på 7,1 mill i økonomiplanperioden og posten barnehage –

tilpasning av ramme foreslår en økning på 28 millioner i økonomiplanperioden? Hvordan står dette i forhold til at det budsjetteres med en reduksjon på 11,23 årsverk i barnehagesektoren fra 20 til 21 pga færre barn i barnehagen?

Svar: Tilnærmet samme spørsmål hadde ordfører Ivar Vigdenes. Det vises således til spm og svar der.

Korreksjonen for underbudsjettering var på 7 mill (denne må naturligvis videreføres i hele perioden, således er det dette beløpet vi bruker og ikke 28 mill som du skriver i spm) i strateginotatet. Imidlertid nedjusterte vi den nå i høst til 6 mill. - 1 mill har tillagt raden «Barnehage: Justert barnehageramme, færre barn».

Nedenfor er svar gitt til ordfører:

Har forståelse for at dette virker komplisert da vi må gå via rammen i strateginotatet. Samlet endring knyttet til kun demografi er på -2,85 mill fra 2020 til 2021. Fremkommer i tabell under hvor en også ser endringene frem til 2024. I tillegg til kjente faktorer må en også ta hensyn til den underliggende veksten i antall ikke-rettighetsbarn og at vi øker opp rammen generelt med 6 mill fra 2020 til 2021 (ambisjon i strateginotatet var på 7 mill). Korreksjonen for underbudsjetteringen gjør at vi øker med 3,15 mill ($6,0 - 2,85 = 3,15$ mill). Vi ønsker ikke å budsjettere for lite til de private barnehagene. Nedgangen som er beskrevet på side 35 er knyttet til de kommunale barnehagene.

Grunnlag antall barn (budsjettdokumentet – demografi kap 2):

	1/7 2019	1/7 2020	1/7 2021	1/7 2022	1/7 2023
Barnehage (1-5 år)	1 329	1 310	1 330	1 325	1 335

Gir følgende effekter for barnehage (tall i tusen kr):

Effekter budsjett	2 021	2 022	2 023	2 024
Barnehage (1-5 år)	- 2 850	150	- 600	900

Elimineringer av tidligere korrigeringer av etatsrammen i tillegg til at det ble lagt inn en ambisjon (-1 mill) knyttet til økningen på 7 mill (tall i tusen kr):

	2021	2022	2023	2024
Bhage BUD 20-23	-1200	-4 300	-5 100	-5 100
Strat.notat 21-24		1 800	2 000	3 300
SUM utgangspunkt bhage	-1 200	-2 500	-3 100	-1 800
Nytt grunnlag	- 2 850	150	- 600	900
Endring bhage demografi	- 1 650	2 650	2 500	2 700
Korrigerings (7'-6'-4)	- 1 000	- 3 000	- 3 000	- 3 000
Justert barnehageramme, færre barn	- 2 650	- 350	- 500	- 300

Det er den siste linjen i regnestykket over som fremkommer som Barnehage: Justert barnehageramme, færre barn» i tabellen på side 41.

- 6) Hva er den presise kalkylen for en ramme på 9 millioner pr år gjennom økonomiplanperioden for tilpasning til lærer normen? Og hva er kalkylene for at man foreslår en økning på 9 mill i økonomiplanperioden på posten skole – demografi – endring fra vedtatt økonomiplan?

Svar: Rundt påsketider hvert år får skolene tildelt nytt budsjett for kommende skoleår.

Budsjettet fordeles gjennom en rammefordelingsmodell der det kort fortalt tas hensyn til oppnåelse av lærernorm og tunge vedtak om spesialundervisning. I slutten av denne bearbeidingsperioden så vi at det ble umulig å oppnå lovpålagt virksomhet i grunnskolen for skoleåret 20/21 - uten en ekstra tildeling av 9 millioner (helårsbeløp). Dette ble umiddelbart meldt til kommunedirektør med ledergruppe og videre til ordfører. Videre ble dette lagt frem som sak i salderingen 2020 slik at midler ble tilført fra høsten 2020.

Ut fra antall elever og spes.ped-vedtak i april var behovet 9 millioner for at kommunal grunnskole skulle oppnå lovmessighet skoleåret 20/21. Hvert skoleår er det bevegelse av elevtall (størrelsen på kull og hvor mange som er i privat grunnskole), i tillegg er det vanskelig å forutse hvor mange og hvor «tunge» vedtakene om spesialpedagogisk hjelp blir.

Utredninger og evt. vedtak skrives fortløpende når behov dukker opp, selvfølgelig med en hovedvekt på vårhalvåret – i forkant av nytt skoleår. Begge disse faktorene vil være i bevegelse gjennom ett skoleår, og er grunnlaget for estimeringen i økonomiplanen.